

بررسی نحوه تأمین انرژی روستایی

کارفرما: سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی، معاونت امور زیربنایی

مجری طرح: پژوهشکده اقتصاد دانشگاه تربیت مدرس

مدیر مسئول طرح: دکتر حسین صادقی

نوع طرح: کاربردی

مدت اجرای طرح: ۱۲ ماه

سال خاتمه طرح: ۱۳۸۰

واژگان کلیدی: انرژی روستایی، تأمین بهینه، برنامه‌ریزی

خلاصه‌ای از کلیات و نتایج طرح:

اولین قدم برای به حرکت درآوردن جوامع روستایی، در جهت فعالیت‌های تولیدی کشاورزی و صنعتی و همچنین تأمین حداقل رفاه لازم برای روستاییان، برآورده کردن نیازهای انرژی آنها بر مبنای معیارهای قابل قبول امروزی است که لازمه این کار شناخت وضع موجود در روستاها، امکانات و محدودیت‌های آنها می‌باشد. انرژی‌های مصرفی در روستا به دو بخش تقسیم می‌شوند: (۱) انرژی‌های سنتی؛ (۲) انرژی‌های تجاری. عرضه انرژی در قسمت روستایی با مسائل پیچیده‌ای روبرو است. بازار مصرف به طور وسیعی پراکنده است، در نتیجه عرضه هرگونه انرژی تجاری، با هزینه‌های تولید و توزیع سنگین همراه خواهد بود.

این مطالعه با استفاده از روش توصیفی و تحلیلی در پنج فصل تنظیم شده است. در فصل اول سیر تاریخی انرژی روستایی در ایران بیان می‌گردد. فصل دوم به ارائه تصویری کلان از انرژی روستایی در ایران اختصاص دارد. در فصل سوم نقش انرژی نو در تأمین انرژی روستایی در ایران بحث می‌شود. فصل پنجم کلیات برنامه‌ریزی با تأکید بر انرژی روستایی و نیز تأمین انرژی در مناطق روستایی را مورد بررسی قرار می‌دهد.

بر اساس یافته‌های این تحقیق، ضروری‌ترین حامل‌های انرژی روستایی به ترتیب: برق، نفت سفید و گاز مایع می‌باشند و سایر حامل‌های انرژی از قبیل: نفت گاز، بنزین، هیزم و ذغال چوب، سوخت‌های حیوانی و ... در رتبه‌های بعدی قرار دارند. کاربرد حامل‌های اصلی انرژی روستایی به این شرح می‌باشد: برق که مهمترین حامل انرژی روستایی است؛ نفت سفید که در رتبه بعدی قرار دارد و بیشتر جهت گرمایش استفاده می‌شود و سپس گاز مایع قرار دارد که از مهمترین حامل‌های انرژی است و مهمترین مصرف آن، خانگی می‌باشد.

ارقام انحراف معیار نشان می‌دهد که گاز مایع ثبات زیادتری نسبت به مصرف سایر سوخت‌ها داشته است و مصرف گاز مایع تغییرات چندانی شدید در نواحی مختلف روستایی نشان نمی‌دهد. نفت گاز نیز در ماشین‌های کشاورزی، مولدهای دیزلی تولید برق و گرمایش می‌باشد. بنزین نیز در بخش حمل و نقل کاربرد دارد. سوخت‌های سنتی نیز با توجه به سهولت در دسترسی و هزینه کم، جهت مصارف سنتی ایجاد گرما و پخت و پز مورد مصرف قرار می‌گیرند. از عوامل مؤثر در برنامه‌ریزی انرژی روستایی می‌توان به عنوان مهمترین پارامترها، منطقه آب و هوایی، فاصله روستاها از نزدیک‌ترین شهر، فاصله روستا از شبکه‌های سوخت‌رسانی، جمعیت روستا و درجه توسعه‌یافتگی اشاره کرد. از این رو، ارائه برنامه کامل تأمین انرژی روستایی، مستلزم داشتن برنامه جامع توسعه است.